

Jeesus opettaa lopun ajoista

Mark 13:4–20

Savonlinnan Tuomiokirkko

18.1.2012

Edellä olemme kuulleet, kuinka Jeesus ennusti, että Jerusalemin upea temppeli hävitettäisiin niin täydellisesti, ettei siihen jäisi ”kiveä kiven päälle”.

Milloin se tapahtuu?

Markuksen kertomus jatkuu tästä.

Kun Jeesus sitten istui Öllymäellä temppeliä vastapäätä, kyselivät Pietari, Jaakob, Johannes ja Andreas, jotka olivat hänen kanssaan: "Milloin se kaikki tapahtuu? Kerro meille, mikä on merkinä siitä, että sen toteutuminen on lähellä." (Mark 13:4)

Olen itsekin saanut katsella Öllymäeltä Jerusalemin Temppelevuorelle. Näky on todella upea. Kultakupolinen Kalliososkeija näkyy hienosti. Jeesuksen aikana näky on ollut vielä lumoavampi. Silloinen Herodeksen temppeli peitti koko tempelevuoren laen, siis alueen, jolla nykyisin on sekä Kalliososkeija että Al Aksan moskeija ja niitten välissä iso alue. On vaikea tajuta, kuinka valtava Jerusalemin tuolloinen temppeli oli.

Niinpä on ymmärrettävää, että sellaista näkyä katsellessa opetuslapset ihmettelivät, että milloin ja miten ihmeessä tuo kaikki voisi tulla niin kokonaan hajotetuksi, kuin mitä Jeesus väitti.

Jeesus alkoi puhua heille (Mark 13:5)

Seuraava Jeesuksen lopunaikoja koskeva puhe on aika vaikeasti tulkittavissa. Se johtuu siitä, että se näyttää viittaavan ainakin kolmeen eri ajanjaksoon. Ne ovat:

1. Vuonna 70 jKr. ja vähän sen jälkeen tapahtunutta Jerusalemin valloitusta ja temppelin tuhoa.
2. Lopun aikoja ennen hänen toista tulemistaan.
3. Hänen toista tulemistaan.

Noita kolmea, hyvin eri aikoihin sijoitettavaa aikaa koskevat ennustukset ovat Markuksen kuvauksessa toisiinsa sekoittuneina.

Tämä johtuu joko siitä, että Jeesus ei itsekään täysin tiennyt, miten ne tulevat liittymään toisiinsa. Sanoihan hän omasta toisesta tulemuksestaan, että ”sitä aikaa ja hetkeä ei tiedä edes Poika, vaan Isä yksin”. Tai sitten aikakausten sekoittuminen johtuu siitä, että Jeesuksen opetuksen tallentanut suullinen perimätieto sotki toisiinsa erilaisia Jeesuksen tulevaisuuden ennustuksia. Tämä on ymmärrettävää: Alkukristittyjen mielissä heidän v. 70 jKr. kokemansa Jerusalemin tuho tuntui varmasti lopun aikojen saapumiselta, koko maailman tuhon ja maailmanlopun alkusäveleltä.

Vääriä messiaita ilmaantuu

Näin Jeesus opetti:

"Varokaa, ettei kukaan johda teitä harhaan. Monet tulevat esiintymään minun nimelläni. He sanovat: 'Minä se olen', ja eksyttävät monia. (Mark 13:5-6)

Tämä on siis olennaisinta lopunaikojen koskevassa opetuksessa: "Varokaa, ettei kukaan johda teitä harhaan." Lopun ajan ennustukset ovat nimittäin kasvualustana monille väärille profeetoille. He esiintyvät Jeesuksen nimessä ja sanovat: "Minä se olen". Minä olen takaisin palannut Messias. Minussa toteutuu se, kun Jeesus ennusti tulevansa takaisin, tai kun Vanhan testamentin profeetat ennustivat Messiaan tulevan vielä voimassaan, panemaan asiat kuntoon ja tuomitsemaan kansat.

Tämä on tosiaan toteutunut monen monituista kertaa. On olemassa monia uskontoja, joitten perustajat ovat sanoneet olevansa joko takaisin palannut Jeesus tai sitten hänen työnsä jatkaja ja täydellistäjä, joka saattaa päätöksen sen, minkä Jeesus vaillinaisesti aloitti. Tai sitten se oikea Messias, joka Jeesus ei vielä ollut.

Yksin juutalaisuudessa on viimeisten 2000 vuoden kuluessa ollut ainakin 400 ihmistä ilmoittautunut Messiaaksi: "Minä se olen".

Sellaista tapahtuu yhä. Kun olin Israelissa maaliskuussa, moottoriteiden varsilla oli varsinkin Jerusalemiä ympäröivien tunnelien seinissä julisteita jostakin ortodoksijuutalaisen miehen asuun pukeutuneesta rabbista. Niihin oli painettu, isoilla heprean aakkosilla, että "Messias". Aika vinhaa!

Mutta Jeesus varoitti: Älkää antako heidän eksyttää itseänne. Pitäkää varanne! Kai hän halusi sanoa, että jotkut näistä vääristä Messiaista ovat hyvinkin vakuuttavia.

Tulee sotia ja maanjäristyksiä

Kun kuulette taistelun ääniä ja sanomia sodista, älkää pelästykö. Niin täytyy käydä, mutta se ei vielä merkitse loppua. Kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan, joka puolella on maanjäristyksiä ja tulee nälänhätä. Tämä on synnytystuskien alkua. (Mark 13:7-8)

Taas varoituksen sana! Jeesus ei ainakaan ole opettamassa, että innostukaa herkästi vähimmästikin merkistä päättelemään, että loppu on nyt käsillä. Taistelun ääniä ja sanomia sodista tulee, mutta *se ei vielä merkitse välitöntä loppua*. Eivät myöskään maanjäristykset tai nälänhätä.

Mutta ne ovat synnytystuskien alkua. Jotain on alkamassa tapahtua, kun maanjäristyksiä on joka puolella ja nälänhätä vallitsee.

Kristittyjä vainotaan

"Pitäkää varanne! Teidät viedään oikeuteen ja teitä piestään synagogissa. Maaherrojen ja kuninkaiden eteen te joudutte minun nimeni tähden, todistukseksi heille. (Mark 13:9)

Tämä taas tuntuu olevan ennustus, joka on ainakin osittain toteutunut jo kauan ennen meitä. Juutalaiset alkukristityt erotettiin lopullisesti synagogalaitoksesta kai siinä vuoden 80 jKr. tienoilla. Sen jälkeen heitä ei synagogissa pään silitelty, vaan piestiin. (Tosin kristityt itse tekivät juutalaisille monin verroin pahemmin sitten valtaan päästyään).

Maaherrojen ja kuninkaiden eteen kristittyjä on myös viety alusta asti, todistamaan uskostaan heille. Näin kävi Paavalille, näin kävi monelle alkukirkon piispalle, näin kävi apologeetoille, kuten Justinos Marttyyrille, joka oli eräissä mielessä kirkon ensimmäinen teologi, ellei Paavalia sellaiseksi lasketa.

Mutta sitä ennen on evankeliumi julistettava kaikille kansoille (Mark 13:10)

Tämä taas viittaa siihen, että Jeesus puhuikin ajasta, joka ei ole vielä koittanut. Evankeliumia ei ole vielä julistettu kaikille kansoille. Joittenkin laskujen mukaan jopa pari miljardia ihmistä seitsemästä miljardista ei ole kuullut Jeesuksesta. Mutta joukkoviestimien ym. modernin ajan välineitten avulla tuo viimeinen osuus on kurottavissa kiinni.

Pyhä Henki antaa vainotulle sanat suuhun

Sitten seuraa mielenkiintoinen lupaus:

Kun teitä viedään luovutettaviksi viranomaisille, älkää etukäteen olko huolissanne siitä mitä puhuisitte. Puhukaa ne sanat, jotka teille tuona hetkenä annetaan. Silloin ette puhu te, vaan Pyhä Henki (Mark 13:11)

Kun miettii, kuinka aggressiiviseksi länsimainen, muka sivistyneenä ja suvaitsevana itseään pitävä valtiovalta on muuttumassa kristinuskoa kohtaan, ei ole mitenkään vaikea kuvitella, että tällainen tilanne voi meidänkin sukupolvemme kristityillä olla edessä.

On hyvin rohkaisevaa tietää, että silloin ei tarvitse itse keksiä puolustuspuhettaan. ”Silloin ette puhu te, vaan Pyhä Henki”.

Rooman keisarikunnan vainoissa kiusatut kristityt ovat marttyyrikertomuksissaan kertoneet, että Jeesuksen lupaus pitää paikkansa. Oppimaton ja puhetaitoa osaamaton kristitty osasi silloin puhua Pyhän Hengen vaikutuksesta niin hyvin, että heidän tuomarinsa joutuivat kuuntelemaan hiljaa ja korvat punaisina, hyvin tietäen, että he tekivät valtavaa vääryyttä.

Näinhän kävi jo Uuden testamentin aikaan.

Silloin Pietari, Pyhää Henkeä täynnä, sanoi heille: "Kansan hallitusmiehet ja vanhimmat! Jos meidät nyt pannaan vastaamaan sairaalle tekemästämme hyvästä teosta ja ilmoittamaan, kenen nimessä hänet on parannettu, niin tietäkää tämä, te kaikki ja koko Israelin kansa: se tapahtui Jeesuksen Kristuksen, Nasaretilaisen, nimessä. (Apt 4:8–10)

Ei Pietarin ollut tarvinnut laittaa muistiin edes ranskalaisia viivoja. Henki puhui hänessä. Samoin kävi Stefanoksen tapauksessa.

Mutta Pyhää Henkeä täynnä Stefanos nosti katseensa taivasta kohti ja näki Jumalan kirkkauden ja Jeesuksen, joka seisoi Jumalan oikealla puolella. Hän sanoi: "Taivaat ovat avoinna minun silmiäni edessä, ja Ihmisen Poika seisoo Jumalan oikealla puolella!" Silloin he alkoivat huutaa suureen ääneen, tukkivat korvansa ja ryntäsivät yhtenä miehenä hänen kimppuunsa. (Apt 7:55-56)

Pyhän Hengen antama hyvä puolustuspuhe ei kuitenkaan takaa vapautusta. Moni joutuu kuolemaan uskonsa tähden, ja on joutunut. Tämän Jeesus myös ennusti:

"Veli antaa veljensä surmattavaksi, isä lapsensa, ja lapset nousevat vanhempiaan vastaan ja tuottavat heille kuoleman. Kaikki vihaavat teitä minun nimeni tähden, mutta se, joka kestää loppuun asti, pelastuu. (Mark 13:12–13)

Tässäkin on kaikuja tapahtumista, joita Jeesukseen uskovat ovat joutuneet jo kokemaan, ihan sieltä Rooman keisariajan vainoista lähtien. Mutta ilmeisesti sama tulee toistumaan vielä ennen Jeesuksen paluuta.

Turmion iljetys

"Kun te näette turmion iljetuksen seisovan paikassa, jossa se ei saisi olla – huomatkoon lukija tämän! – silloin on kaikkien Juudeassa asuvien paettava vuorille. Sen, joka on katolla, ei pidä mennä alas taloonsa mitään hakemaan, eikä sen, joka on pellolla, pidä palata noutamaan viittaansa. (Mark 13:15–17)

Tässä ennustuksessa tuntuu olevan kietoutuneina toisiinsa moneen eri ajanjaksoon liittyvää ainesta. ”Turmion iljetys” (eli vuoden 1938 käännöksen ”hävityksen kauhistus”) on selvästi lopun ajallinen hahmo, elävä olento, itse Antikristus.

Sitä koskeva teema on tullut tosin jo Vanhasta testamentista, Danielin kirjasta. Siellä sanotaan näin:

Hänen lähettämänsä sotajoukot tulevat ja saastuttavat pyhäkön ja pyhän vuoren, lakkauttavat päivittäisen uhrin ja asettavat pyhäkköön turmion iljetuksen. (Dan 11:31)

Danielin kirjassa ”turmion iljetys” tarkoittaa Zeuksen alttaria, jonka juutalaisia sortava Aleksanteri Suuren jälkeläinen nimeltä Antiokus Epifanes antoi pystyttää Jerusalemin temppeliin v. 167 eKr. Danielin kirjassa tätä tapahtumaa pidettiin lopun ajan merkinä.

Markuksen tekstissä tuota samaa termiä käytetään jostain toisesta lopunajallisesta tapahtumasta. Ehkä tekstissä on kaikuja siitä, kun Rooman mielisairas keisari Galigula antoi pystyttää oman kuvapatsaansa pyhäkköön v. 40 jKr.

Jeesuksen ennustuksen sanamuodossa ”turmion iljetys” ei kuitenkaan ole kuvapatsas. Ainakin Esko Haavan kommentaarin mukaan verbimuoto ”seisoa” viittaa elävään olentoon. Kyse on siis lopun aikoina ilmestyvästä Antikristuksesta, joka korottaa itsensä jumalalliseksi ja asettuu seisomaan johonkin pyhään paikkaan.

Mutta toisaalta Jeesuksen ennustuksen jatko viittaa jälleen aikaan, joka on jo aikaa sitten takana päin: ”silloin on kaikkien Juudeassa asuvien paettava vuorille. Sen, joka on katolla, ei pidä mennä alas taloonsa mitään hakemaan, eikä sen, joka on pellolla, pidä palata noutamaan viittaansa.”

Jerusalemin alkuseurakunta koki tämän toteutuvan silloin, kun Rooman sotajoukko piiritti Jerusalemin ennen vuoden 70 jKr hävitystä. Luukkaan evankeliumissa tämä näkyy Markusta selvemmin:

"Kun te näette Jerusalemin olevan sotajoukkojen piirittämä, silloin tiedätte, että sen hävitys on lähellä. Silloin on kaikkien Juudeassa asuvien paettava vuorille. Niiden, jotka ovat kaupungissa, on lähdettävä sieltä, eikä maaseudulla olevien pidä tulla kaupunkiin. Sillä ne päivät ovat koston päiviä: kaikki, mitä on kirjoitettu, käy toteen. Voi niitä, jotka noina päivinä ovat raskaana tai imettävät! Tähän maahan tulee suuri hätä, ja tätä kansaa kohtaa viha. Monet surmataan miekan terällä, toiset viedään vangiksi kaikkien kansojen sekaan, ja vieraat kansat polkevat Jerusalemia, kunnes niille annettu aika täyttyy. (Luuk 21:20-24)

Alkuseurakunta pelastui Jerusalemia ja sen asukkaita kohdanneelta tuholta. He pakenivat Jeesuksen sanojen mukaisesti, kun näkivät kaupungin joutuvan roomalaisten piirittämäksi.

Kova ahdingon aika

Mutta Markuksen evankeliumin perusteella ennustus viittaa sittenkin myös tulevaan aikaan:

Voi niitä, jotka noina päivinä ovat raskaana tai imettävät! Rukoilkaa, ettei se tapahtuisi talvisaikaan, sillä noina päivinä tulee olemaan ahdinko, jollaista ei ole ollut luomakunnan alusta, Jumalan luomistyöstä tähän päivään asti, eikä tule olemaan. Jos Herra ei olisi lyhentänyt sitä aikaa, yksikään ihminen ei säästyisi. Mutta niiden tähden, jotka hän on valinnut, hän on lyhentänyt sen ajan. (Mark 13:17–20)

Jeesus puhuu siis myös viimeisistä tapahtumista, ei vain v. 70 jKr. tapahtumista. Ennen loppua tulee vielä Jerusalemin valloituskin kovempi ahdinko, josta valitut selviävät vain Jumalan ihmeellisen väliintulon kautta.